

Preporuke za budžetska izdvajanja za 2022. godinu

Uvod

Vlada je usvojila nacrt budžeta za 2022. godinu. Mreža žena Kosova i UN Women imaju nekoliko preporuka za Skupštinu Republike Kosovo pre nego što usvoji Zakon o budžetskim izdvajanjima za 2022. godinu u pravcu obezbeđivanja rodno odgovornog budžeta. Rodno odgovorno budžetiranje zahteva da se sredstva potroše za rešavanje potencijalno različitih potreba različitih žena, muškaraca, dečaka i devojčica, identifikovanih kroz rodnu analizu. Zakon br. 05/L-020 o ravnopravnosti polova čini rodno odgovorno budžetiranje obaveznim za javne institucije na Kosovu, uključujući opštine, ministarstva i druge budžetske organizacije. Dalje, Kosovski program za rodnu ravnopravnost 2020-2024 predviđa jednak pristup muškaraca i žena nacionalnim finansijskim, prirodnim i ljudskim razvojnim resursima i mogućnostima, kao i punu primenu rodno odgovornog budžeta u svim institucionalnim politikama, sistemima i procesima. Vlada se obavezala da će sprovesti rodno budžetiranje takođe nakon Rezolucije Skupštine Kosova od 25. januara 2018. godine o ciljevima održivog razvoja, uključujući [indikator 5.c.1](#) o rodnom budžetiranju; Dopunski okvir javne potrošnje i finansijske odgovornosti ([PEFA](#)) za procenu rodno odgovornog upravljanja javnim finansijama ([GRPFM](#)); kao i najbolje prakse u finansijskom upravljanju, u pravcu transparentnije, odgovornije, efektivnije i efikasnije javne potrošnje.); kao i najbolje prakse u upravljanju finansijama, u pravcu transparentnije, odgovornije, efektivnije i efikasnije javne potrošnje.

Preporuke

- Insistirajte na prijemu i reviziji detaljne [Procene uticaja na rodnost](#) Zakona o budžetskim izdvajanjima za 2022. godinu, [u skladu sa kosovskim standardima za procenu uticaja na pol](#) kao što se zahteva kao deo procene uticaja [Propisa](#). Osigurati da i Zakon na odgovarajući način identifikuje i rešava potrebe različitih žena i muškaraca, čime se doprinosi rodnoj ravnopravnosti. Osigurati **rodnu analizu** rashoda i rezultirajućih budžetskih izdvajanja za rešavanje interseksionalnih nejednakosti, kao što su potrebe različitih žena i muškaraca različitih sposobnosti, starosti, etničke pripadnosti i geografskih lokacija. Osigurati da i Zakon na odgovarajući način identifikuje i rešava potrebe različitih žena i muškaraca, čime se doprinosi rodnoj ravnopravnosti.
- Zatražite stručnost i pozovite Agenciju za polnu ravnopravnost i nezavisne stručnjake za rodnu ravnopravnost, uključujući ŽOCD-e sa ekspertizom u rodno odgovornom budžetiranju, uključujući MŽK, da učestvuju u parlamentarnoj komisiji za budžet i transfere, i Odboru za ljudska prava, rodnu ravnopravnost, nestala lica i peticije saslušanja o nacrtu Zakona o budžetskim izdvajanjima za 2022. godinu, kako bi se pružio uvid iz rodne perspektive pre usvajanja. Ovo je posebno važno imajući u vidu nedovoljne javne konsultacije koje su se desile u vezi sa nacrtom zakona. Vlada je dužna da konsultuje OCD u roku od najmanje dve nedelje u skladu sa [Uredbom o minimalnim standardima za proces javnih konsultacija](#).
- Osigurati i pratiti ulaganje u ekonomiju brige, koja može stvoriti hiljade novih radnih mesta na Kosovu. Stvaranje novih opcija za brigu o deci stvara više mogućnosti za zapošljavanje, omogućava većem broju žena da se pridruže radnoj snazi zbog povećane dostupnosti. Poboljšati obrazovne rezultate dece, kao i doprineti državnim prihodima.

- Osigurati da Zakon o budžetskim izdvajanjima za 2022. godinu uključuje upućivanje na indikatore učinka budžeta koji se eksplicitno odnose na unapređenje rodne ravnopravnosti kroz budžetske prihode i rashode.
- Osigurati da se dodele dovoljna sredstva za proširenje dostupnosti predškolskog obrazovanja i brige o djeci, uključujući rehabilitaciju infrastrukture i zapošljavanje nastavnika. Ovo će transformisati neplaćeni rad u plaćeni rad, omogućiti više žena da se zaposle zbog pristupačne nege i povećati stopu zaposlenosti. U stvari, nedavne studije u Evropi dokazuju da briga može stvoriti više radnih mesta nego građevinarstvo i da više doprinosi državi u smislu povrata. Takve investicije bi bile u skladu sa [EU Barselona ciljevima](#) (koje je Kosovo daleko od postizanja) i [Nacionalnom razvojnom strategijom 2016-2020, i aktivnostima Kosovskog programa za rodnu ravnopravnost 2020-2024 o jednakom pristupu sistemu predškolskog obrazovanja](#). Za dalje preporuke o izvodljivosti pogledajte *Koga briga?* MŽK-a.
- Dodeliti resurse za implementaciju Istanbulske konvencije, uključujući zapošljavanje većeg broja socijalnih radnika kako bi se bolje nosili sa velikim brojem predmeta (uključujući osobe koje trpe nasilje); da vozila i drugi materijali obavljaju svoj posao; i za uspostavljanje hitnih službi za slučajeve seksualnog nasilja, što trenutno ne postoji na Kosovu.
- Odrediti resurse za zapošljavanje većeg broja inspektora rada (žena i muškaraca), kao i za adekvatan razvoj kapaciteta u identifikaciji i rešavanju rodno zasnovane diskriminacije na poslu kao što je navedeno u Kosovskom programu za rodnu ravnopravnost.
- Osigurati uspostavljanje stalne budžetske linije za skloništa za rešavanje rodno zasnovanog nasilja (uključujući seksualno nasilje), uključujući dovoljne resurse za usluge rehabilitacije i reintegracije u skladu sa obavezama Istanbulske konvencije. Raspodelite sredstva blagovremeno kako bi sva skloništa imala dovoljne, dosledne resurse.
- Uključite budžetsku podliniju u budžet za Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije za osnivanje centra za osobe sa invaliditetom na Univerzitetu u Prištini, kao i za digitalizaciju literature i štampanje tekstova na Brajevom pismu.
- Osigurajte da su vladini rashodi koji se odnose na rešavanje COVID-19 zasnovani na dovoljnoj analizi uticaja na rod, u cilju rešavanja potreba različitih žena i muškaraca. Investirajte više u srodnu društvenu infrastrukturu, usred drugih preporuka iz MŽK-ove ["Pandemija ne poznaje rod"](#).

MŽK i UN Women ostaju spremni da podrže rodno odgovorno budžetiranje.